

Avri
t.a.v. het dagelijks bestuur
Postbus 290
4190 CG GELDERMALSEN

Achterweg 2, 4001 MV Tiel
Postbus 6325, 4000 HH Tiel
Telefoon: (0344) 637 111
Telefax: (0344) 637 299
E-mail: gemeente@tiel.nl
Internet: www.tiel.nl

Tiel : 10 juni 2026
Kenmerk : 2584911
Onderwerp : Zienswijze ontwerpjaarstukken 2025 en ontwerpbegroting 2027 Avri.

Geacht bestuur,

Hartelijk dank voor de ontwerpjaarstukken 2025 en de ontwerpbegroting 2027 die wij van u mochten ontvangen. Deze documenten zijn behandeld in de raadsvergadering van 10 juni 2026. In deze brief geven wij u in een aantal punten onze zienswijze op deze documenten.

Ontwerpjaarstukken 2025

In 2025 heeft Avri verdere stappen gezet in de uitvoering van het Strategisch Koersplan, met een duidelijke focus op circulariteit en efficiënt beheer. De hoeveelheid restafval per inwoner daalde licht naar 72 kg en bleef daarmee onder de regionale doelstelling, terwijl het scheidingspercentage stabiel bleef op 83%. Financieel gezien behaalde het programma Afval een positief resultaat door lagere kosten en hogere opbrengsten uit grondstoffen.

Daarnaast vonden er organisatorische veranderingen plaats, zoals heroverweging van IBOR-taken, aanpassingen in handhaving en een groei binnen het programma Bedrijfsafval. Tegelijkertijd stond het programma Overhead onder druk door hogere kosten en lagere dekking. Lagere dekking voor de overhead is het resultaat van een dalende omzet en/of wegvallen van een product en/of afnemer (bijv. binnen IBOR). Wij verwachten dat een dergelijke constatering leidt tot aanpassing in de overhead (-kosten) bij Avri. Ook is gewerkt aan het versterken van het weerstandsvermogen en de voorbereiding op de overdracht van de stortplaats aan de provincie.

Ontwerpbegroting 2027

Samenwerking met raad

Met de start van deze bestuursperiode is een deel van de leden van de gemeenteraad nieuw gestart. Regionale samenwerking blijft voor ons van groot belang: alleen in een sterke regio kunnen we maatschappelijke opgaven effectief aanpakken en onze ambities voor inwoners en ondernemers waarmaken.

De recente verkiezingen hebben in veel raden nieuwe leden gebracht, voor wie het werken met gemeenschappelijke regelingen nieuw is. Dat vraagt extra aandacht voor heldere uitleg en een zorgvuldige informatieopbouw. Wij waarderen het dat veel GR'en hier al actief in ondersteunen via introducties en toelichtingen.

Wij benutten graag de ruimte die is gelaten voor nieuwe keuzes en gaan hierover graag met u in gesprek. Daarbij is het voor ons belangrijk om tijdig inzicht te krijgen in komende thema's, opgaven en besluitmomenten, zodat wij onze kaderstellende rol goed kunnen vervullen.

Bij grote of complexe onderwerpen vragen wij om waar mogelijk een trapsgewijze aanpak, met eerst een beeldvormende fase zonder dat daar al een uitgewerkt voorstel aan ten grondslag ligt en later oordeelsvorming en besluitvorming. Dit helpt alle raadsleden om onderwerpen zorgvuldig te begrijpen en te wegen.

Wij zien uit naar een constructieve voortzetting van de samenwerking en waarderen het meedenken over verdere versterking van informatievoorziening en betrokkenheid van de raden.

Taakstelling

De financiële situatie van gemeenten staat onder druk en vormt een aanzienlijke uitdaging. Het zogenoemde ravijnjaar 2028 komt in zicht, waarin gemeenten door een forse daling van rijksmiddelen structureel minder financiële ruimte krijgen. Ook is een volledige compensatie voor loon- en prijsstijgingen niet gegarandeerd.

Om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden hebben gemeenten reeds ingrijpende ombuigingen doorgevoerd en zullen zij ook in 2027 verdere maatregelen moeten treffen. Gezamenlijk hebben we daarom ook gekeken naar de taken en middelen van verbonden partijen. Afgelopen jaar heeft u hier invulling aangegeven op basis van het kader dat de gemeenten in hebben meegegeven. Dit kader voorziet in een lagere gemeentelijke bijdrage van 1,5% in de begrotingsjaren 2026 en 2027 ten opzichte van de begroting 2025, oplopend naar een 3,0% lagere bijdrage vanaf 2028. Dit kader blijft dus van kracht voor het begrotingsjaar 2027.

In onze reactie op de kaderbrief 2027 hebben wij u hier het volgende over meegegeven: Hoewel de afvalstoffenheffing niet direct van invloed is op de gemeentelijke begroting, blijft het belangrijk om de kosten voor inwoners rond grondstofinzameling en -verwerking zo laag mogelijk te houden. Tegelijkertijd erkennen we dat de vermindering van beschikbare middelen niet in lijn is met landelijke ontwikkelingen, waar juist sprake is van stijgende lasten. Dit vraagt om een flexibele en innovatieve aanpak om de veerkracht en toekomstbestendigheid van de regio te waarborgen. In de begroting 2026 zijn weliswaar meerdere ombuigingen voorgesteld, maar deze zijn nog onvoldoende concreet uitgewerkt en hebben daardoor nog geen zichtbaar resultaat opgeleverd. Verdere uitwerking is noodzakelijk en wij verwachten dat deze in de komende begroting duidelijk naar voren komt.

U heeft uw ombuigingen om te komen tot een lagere gemeentelijke bijdrage verwerkt in de begroting 2027. Wij constateren dat deze voorstellen tot op heden leiden tot een zeer beperkte verlaging van de afvalstoffenheffing, namelijk € 1. Hiermee komt Avri slechts gedeeltelijk tegemoet aan de opgelegde taakstelling voor 2027. Wij zijn ons ervan bewust dat een nadere uitwerking van een aantal ombuigingsvoorstellen nog volgt. Tegelijkertijd willen wij benadrukken dat wij kritisch blijven ten aanzien van met name de voorstellen rondom kwijschelding en het invoeren van een toegangstarief voor de milieustraat, alsmede verschuivingen van posten naar buiten Avri, die dus geen echte bezuiniging zijn.

Wij realiseren ons dat deze opgave complex is en vragen daarom blijvende aandacht voor het structureel beheersen van de kosten. Daarbij vinden wij het van belang dat keuzes realistisch en duurzaam zijn en niet leiden tot ongewenste verschuivingen van kosten of risico's naar de toekomst.

Tegelijkertijd vragen wij aandacht voor de betaalbaarheid voor onze inwoners. In een periode van toenemende financiële druk achten wij het van belang terughoudend om te gaan met nieuwe of omvangrijke investeringen en deze alleen te doen wanneer zij aantoonbaar

noodzakelijk zijn of op termijn bijdragen aan het beperken van structurele lasten of het realiseren van gestelde doelen.

Investerings in innovatie, samenwerking of efficiencymaatregelen kunnen daarbij onderdeel van de oplossing zijn, mits zij leiden tot een duurzame verbetering van de financiële positie. Wij vragen u daarom om bij toekomstige voorstellen steeds inzichtelijk te maken op welke wijze maatregelen bijdragen aan kostenbeheersing, een efficiëntere uitvoering en het beperken van de lasten voor inwoners.

Indexering

Wij constateren dat de toegepaste indexering in de ontwerpbegroting hoger is dan de ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten uit het Gemeentefonds voor 2027. Dit komt mede door de nieuwe financieringssysteem voor gemeenten, waarin loon- en prijsontwikkelingen niet meer automatisch meestijgen met de rijksuitgaven.

Wij begrijpen dat u vanwege het hoge aandeel personeelskosten en reeds lopende taakstellingen beperkte ruimte heeft om deze indexatie neerwaarts bij te stellen. Lagere indexatie betekent voor de GR – en dus ook voor ons – feitelijk het maken van keuzes in taken en serviceniveau. Maar voor meerdere gemeenten in de regio leidt de mismatch tussen gemeentelijke inkomsten en GR uitgaven tot financiële druk binnen de eigen begroting.

Wij respecteren de ambtelijk afgesproken indexeringsmethodiek voor 2027. Tegelijkertijd vragen wij om in 2026 samen een traject te starten voor het ontwikkelen van een toekomstbestendige indexeringsmethodiek voor 2028 en verder. Hierin willen wij gezamenlijk:

- de relatie tussen de gemeentelijke indexeringsmethodiek en die van Avri bespreken;
- de relatie tussen indexering, taakinhoud en serviceniveau bespreken;
- rekening houden met verschillen tussen GR'en;
- werken aan voorspelbaarheid voor zowel gemeenten als GR'en;
- afstemmen hoe wordt omgegaan met jaren waarin loon- en prijsontwikkeling hoger uitvalt dan de macro-economische ramingen.

Ontwikkeling afvalstoffenheffing en kostenbeïnvloeding

Er is begrip voor de ontwikkeling van niet-beïnvloedbare kosten, zoals rijksbelastingen, CO₂-heffingen en andere landelijke maatregelen die direct doorwerken in de afvalstoffenheffing. Deze kostenontwikkelingen zijn lokaal slechts beperkt te beïnvloeden en vragen om een realistische verwerking in de begroting.

Tegelijkertijd vinden we het van belang dat Avri blijft inzetten op maatregelen om de effecten hiervan zoveel mogelijk te beperken. Daarbij kan worden gekeken naar verdere verduurzaming van het wagenpark en logistieke processen, zodat kosten en emissies waar mogelijk worden teruggebracht en minder afhankelijkheid ontstaat van stijgende belastingdruk, zoals de kilometerheffing.

In dit kader is ook de voorgenomen overdracht van de stortplaats een belangrijk aandachtspunt. De mogelijke vrijval van € 12 in de afvalstoffenheffing kan worden betrokken bij het vaststellen van tarieven, waarbij wordt voorgesteld dit ter besluitvorming voor te leggen aan het Algemeen Bestuur.

We benadrukken dat er in de verdere besluitvorming over de afvalstoffenheffing helder onderscheid wordt gemaakt tussen beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare kosten, zodat transparant blijft welke ontwikkelingen het gevolg zijn van beleid en welke voortkomen uit externe factoren.

Financiële weerbaarheid en actuele risico's

Er wordt geconstateerd dat Avri inzet op een groei van het weerstandsvermogen en het belang van een robuuste financiële buffer wordt onderschreven. Tegelijkertijd is het van belang dat er

een goede balans blijft tussen het opbouwen van reserves en het beperken van de lasten voor inwoners. Uitgangspunt daarbij is dat het weerstandsvermogen toereikend moet zijn om risico's op te vangen, maar dat het niet wenselijk is om hogere reserves aan te houden dan noodzakelijk. Een weerstandsratio van maximaal 1,2 lijkt ons derhalve voldoende om op een gezonde manier de benoemde risico's af te dekken.

Voorgesteld wordt om na de overdracht van de stortplaats de verdere groei van het weerstandsvermogen te agenderen in het Algemeen Bestuur. Daarbij kan worden verkend hoe een evenwichtige afweging kan worden gemaakt tussen een voldoende weerstandsvermogen en het zo veel mogelijk beperken van de lasten voor inwoners.

Naast bekende risico's zoals stijgende verwerkingskosten en schommelende grondstofprijzen, verdienen ook mondiale ontwikkelingen nadrukkelijk aandacht. Geopolitieke spanningen, zoals de oorlog in Oekraïne en de instabiliteit in het Midden-Oosten, hebben invloed op grondstoffenmarkten, energieprijzen en transportkosten, en daarmee op de financiële positie van Avri.

Het is wenselijk dat deze risico's expliciet worden meegenomen in het risicomanagement en waar mogelijk worden vertaald naar scenario's, zodat de financiële impact beter inzichtelijk wordt gemaakt. Gezien deze ontwikkelingen wordt verwacht dat Avri hier in haar financiële ramingen en beleidsvoorstellen aantoonbaar rekening mee houdt.

Financiële effecten van strategische ontwikkelingen

We verzoeken om bij grote strategische projecten en beleidsontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van het Circulair Ambachtscentrum (CA) Medel, het Grondstoffenplan en de inrichting van het toezicht op de Afvalstoffenverordening (ASV), te werken met een tijdige financiële signalering.

Hoewel de voorliggende begroting een actueel en zorgvuldig beeld geeft van de verwachte lasten, geldt dat voor genoemde trajecten nog geen volledige financiële uitwerking beschikbaar is. We vinden het wenselijk dat Avri vroegtijdig voor de raad van Tiel inzichtelijk maakt wanneer er sprake is van substantiële financiële consequenties die naar verwachting zullen doorwerken in de afvalstoffenheffing.

We vinden transparantie belangrijk en het voorkomt dat onverwachte kostenstijgingen op een later moment leiden tot forse bijsturingen.

Focus en toekomst IBOR

In de kadernota heeft Avri een nieuwe focus binnen IBOR aangekondigd, waarbij de nadruk meer komt te liggen op de reinigingstaken. Wij begrijpen dat deze voorgenomen koerswijziging nog ter bespreking wordt voorgelegd aan het Algemeen Bestuur en waarderen dat Avri hiermee richting wil geven aan de verdere ontwikkeling van IBOR.

Wij zien aandachtspunten bij deze aangekondigde koerswijziging. Wanneer gemeenten ervoor kiezen om andere IBOR-taken af te bouwen of te beëindigen, kan dit gevolgen hebben voor de stabiliteit en toekomstbestendigheid van de uitvoering van IBOR-taken. In dat kader ontvangen wij graag meer inzicht in de mogelijke impact van deze ontwikkelingen, zowel financieel als organisatorisch. Wij hechten eraan om als raad goed aangesloten te blijven bij dit proces en verzoeken u dan ook om ons tijdig en volledig te informeren, zodat een zinvol debat gevoerd kan worden.

Daarnaast willen wij benadrukken dat wij in de zienswijzebrief op de kadernota 2026 expliciet hebben aangegeven dat de hierboven genoemde besparingspercentages (zie taakstelling) voor de komende jaren onverkort van toepassing zijn op de IBOR-uitvoeringskosten. Wij gaan er dan ook vanuit dat deze lijn in de verdere uitwerking en in toekomstige begrotingen consequent wordt doorgevoerd en inzichtelijk wordt gemaakt.

Grondstoffenplan

Ten aanzien van het nieuwe grondstoffenplan zien wij dit met belangstelling tegemoet en kijken wij als raad uit naar de verdere uitwerking. Wij vinden het positief dat Avri werkt aan een toekomstgerichte visie op afvalinzameling en grondstoffenbeheer. Tegelijkertijd willen wij kritisch meegeven dat binnen onze raad de vraag leeft of de huidige wijze van inzamelen nog voldoende aansluit bij de situatie en behoeften van de gemeente Tiel. Wij verzoeken u dan ook om in de uitwerking van het grondstoffenplan nadrukkelijk rekening te houden met deze vraag en ruimte te bieden voor maatwerk, zodat de gekozen aanpak goed aansluit bij de lokale praktijk en bijdraagt aan draagvlak onder onze inwoners.

Tot slot

Wij zien graag uw reactie met de wijze waarop de gegeven zienswijze is verwerkt in de vastgestelde begroting.

Namens de gemeenteraad van Tiel,

De griffier,

de voorzitter,

L. de Lange

J. van Egmond